

Povídání a malování ateistovo věci křesťanských se týkající. Část 13.

Dnes to bude dlouhé, nudné, nezáživné, samé kecy – klidně to přeskočte, obrázky budou až příště. Ale k pochopení těch obrázků to asi bude nutné k naladění na správnou vlnu.

=====

Doba, která se ráda nazývá moderní, téměř zcela zahladila původní význam mnoha slov. Nevím, jak v cizině, ale v primitivně sekularizovaném Česku si pod slovem pouť naprostá většina lidu obecného představuje jen kolotoče, párek s hořčicí, předraženou coca-colu, případně nějaké adrenalinové atrakce. Snad nejkřiklavějším příkladem je Matějská pouť v Praze, ale každá větší vesnice má dnes něco podobného jednou či dvakrát do roka na náměstí či návsi.

Pouť však byla historicky něco zcela jiného. Jednalo se skutečně o putování, ovšem nikoliv pouze ve smyslu turistickém, byť i toto hledisko hrálo svoji roli, ale ve smyslu dosažení určitého, většinou nábožensky motivovaného cíle. Jistě, každý poutník byl tak trochu turista, byť v dávných časech toto slovo neznal, při svém putování poznal cizí kraje a města, cizí zvyky a tradice a po návratu byl pak ceněným vypravěčem, často i nositelem moudrosti a nových poznatků. Dnes se uznává i význam poutnictví pro vytvoření víceméně jednotné evropské kultury. Ale to byl tak trochu vedlejší produkt. Důležitější byl motiv, cíl a také způsob provedení. Motiv byl náboženský, touha poznat místa spojená s náboženským cítěním poutníka. Byl to (a dosud je) způsob jak projevit svou víru nebo vyznání, byl to též způsob pokání za skutečně či domnělé vlastní hříchy. To neplatí jen o křesťanských poutnicích, protože ke známým poutním akcím patří třeba i muslimská putování doslova přes půl světa do Mekky, kdy statisíce lidí v určitý čas opouštějí zaměstnání i rodiny, a nejrůznějšími způsoby se snaží dostat do posvátného centra své víry. Svá nábožensky nebo filosoficky motivovaná putování mají hinduisté, buddhisté i Židé. Putování patřila (nejen) v dávných časech i k významným aktivitám křesťanských věřících. Dalo by se jistě říci, že sem s podobnou motivací patřily i křižácké výpravy, ale jejich válečnictví je dosti degradovalo. Nebuďme ale zase příliš přísní, protože celá řada rytířsko-mnišských řádů měla za svůj cíl ochranu poutníků do Svaté země. Nějak nám také uniká, že ve Svaté zemi zhruba 200 let fungovalo v důsledku křižáckých tažení Království Jeruzalémské, k jehož koruně se titulárně hlásil dokonce i císař rakouský František Josef, českými vtípálky dobrácky zvaný „starý Procházka“, ač za jeho života už toto království bylo několik set let dávnou historií. Poutě do Svaté země byly posléze obměněny putováním do Říma nebo do míst nějak spjatých se životem svatých nebo s událostmi významnými pro křesťanské věřící. I v Česku dnes máme velké množství poutních míst a poutních kostelů, známých i méně známějších cílů putování novodobých poutníků. Zdá se, že tradice cestování a hlavně pěšího putování na poutní místa nyní dokonce i trochu pookřála, mimo jiné též proto, že padly hranice a dostávají se k nám snadno poutníci i z okolních zemí, a poutníci tuzemští nejsou sledováni nevraživým okem bolševikovým. I mnozí náboženští ignoranti, ohlušení vřískotem tlampačů „u Matěje“ jistě slyšeli o Svatém kopečku u Olomouce, o Velehradě či Svatém Hostýnu, abychom jmenovali jen některé a jen pro ilustraci. Ostatně i ta Matějská pouť se dříve konala u kostela sv. Matěje v pražských Dejvicích, než se jí definitivně zmocnili světští, tj. kolotočáři a autodromisté, a pro svůj kšeft ji přesunuli na větší plochu pražského Výstaviště.

Křesťané – katolíci i ortodoxní - mají ve své kolektivní paměti uložena jména svatých, osob nějakým způsobem zasloužilých o rozvoj a šíření jejich víry. Jsou to nejrůznější církevní hodnostáři, mnozí významní panovníci i šlechtici, často též i řadoví mniši (to vše v provedení mužském i ženském), mučedníci pro víru, ale také ve své době téměř bezvýznamní poustevníci a poutníci. Avšak i u těch zdánlivě bezvýznamných se nakonec jedná o osoby historicky existující, a nic na tom nemění skutečnost, že jejich prostý reálný život je často zahalen do roucha legend, příběhů a pověstí. Pomiňme tedy putování šlechticů, často provázených menšími či většími družinami, a pojďme na „kus řeči“ s těmi, kteří putovali Evropou i Malou Asií pěšky, možná kousek na voze, když je někdo svezl, živil se žebrotou, krátkodobou službou, drobným lovem či sběrem, spali pod širým nebem, v chatrčích, jeskyních nebo u dobrých lidí, na farách i některých kláštřích, neboť pohostinnost vůči poutníkům byla považována za významnou křesťanskou ctnost.

K poutníkovi patřila poutnická hůl, taková zbraň-nezbraň, nepříliš vhodná k nějaké agresii, ale docela dobrá k obraně, pomocnice a opora při překonávání nerovnosti terénu. Ostatně myslivecká sukovice

nebo dnešní turistické hůlky nejsou zase žádný objev moderní doby. Poutníci se označovali mušlí, takovým jednoduchým odznakem, logem (řečeno moderní hantýrkou), kterým dávali na vědomí svůj úkol a postavení, či dokonce poslání. Mušle původně označovala poutníky svatojakubské, dodnes putující k hrobu apoštola Jakuba v Santiagu (španělská verze jména svatého Jakuba apoštola) de Compostela, později se rozšířila i na další poutníky, směřující ke svatým místům. K poutníkovi také patřila mošna. Mušlí se také označují turistické ukazatele a rozcestníky na poutních cestách. Proč jsem maloval poustevníky, jsem již uvedl u prvního cyklu obrazů jim věnovaných. A proč poutníky? No základní důvod je asi stejný, i křesťan bez boha, církve a víry může být pořád ještě ctitelem víry a tradic předků, obdivovatelem sakrálních památek, které si předáváme z generace na generaci, zvědavcem a zvidavcem tázajícím se, jak je možné, že nějaké učení a organizace dokážou přežít obrovskou propast 2 tisíc let, což nedokázala žádná světská velmoc, žádný trůn, stát ani úřad. Asi k tomu přispěli i ti drobní poustevníci a poutníci měrou, kterou zatím nikdo nedokázal zhodnotit. A jen opravdu zanedbný hlupák, odchovaný primitivním komunistickým materialismem, si představuje, že náboženství bude do několika let zcela zrušeno (kým?). Jeho pohled je zúžený jen na představu nějakého fousatého pánaboha možná z indiánského totemu a nenažraného „flandáka“. A nějak mu uniká, že v monoteistických náboženstvích, 2800 let existujícím judaismu, 2000 let existujícím křesťanstvím i 1300 starém islámu je Bůh nezobrazitelný (nepatrné výjimky v křesťanství potvrzují pravidlo). Nenažraný „flandák“ má svůj protějšek v přežraném českém národě (sebe nevyjímaje). Navíc se zdá, že když hlavně primitivní materialisté přestali věřit v Boha, věří každé pitomosti od různých východních vyznání, přes horoskopy (jsou jich plné noviny), kartářky, léčitele, až po reklamu na kdejakou vodičku a mastičku, sliby politiků a lidská práva pro kdejakého zločince, o nutnosti záchodů pro padesát pohlaví ani nemluvě.

Přítom křesťanství sehrálo v dějinách Evropy a později i Ameriky a Austrálie významnou úlohu v rozšiřování osvěty a vzdělanosti. Občasné výstřelky fanatiků ploché země na tom nic nezmění, nakonec i Jejich křesťanská Veličenstva Isabela a Ferdinand po vítězství nad muslimy neváhala zafinancovat plavbu do Indie západním směrem po kulaté zemi. Inspirace kulturní přes umění sochařské, malířské, muzikantské, architektonické je nepochybná. Kdekdo slaví Vánoce, Silvestra a Velikonoce (a často neví proč), kdekdo nosí jméno hebrejského původu a ani to netuší. Běžně používá slova jako „lazar“, „lazaret“, „jobovka“, „David a Goliáš“, „kalvarie“, „krucifix“ a stovky jiných, aniž ví, kde se vzala a co znamenají. Kdejaký ňouma se plete do sporu o vlastnictví svatovítské katedrály a nevdá mu chátrající kostelík či kaplička v blízkém okolí. Často se pošklebujeme Polákům kvůli výraznému katolicismu a neuvědomujeme si, že katolická víra je udržela jako jednotný národ přes několikero rozdělení jejich státu mezi okolní velmoci. Bud' me ujištěni, že Poláci i Maďaři se už kvůli víře mohamedánským vetřelcům bránit budou, u nás zjevně podle lžifarářů al-Halalíků nemáme co bránit. Je nanejvýš nutné, abychom si uvědomili, že celé dějiny českého státu jsou prakticky naplněny dějinami křesťanství na tomto území. V Boha věřit nemusíme, ale ctít odkaz předků, poustevníků, poutníků, řeholníků a řeholnic, jezuitů Balbína či Dobrovského, dnes už bezejmenných páterů Vrbů bychom ve vlastním existenčním zájmu měli. A budeme to muset zvládnout i bez dotací. Přijměte tedy pozvání k dávným Hanzelkům a Zikmundům. Ale to až příště a s obrázky.

(Zde jen pro ilustraci - středověká poutnická svatojakubská cínová mušle
- Velehradská bazilika minor, nejvýznamnější poutní místo v Česku v současnosti

